

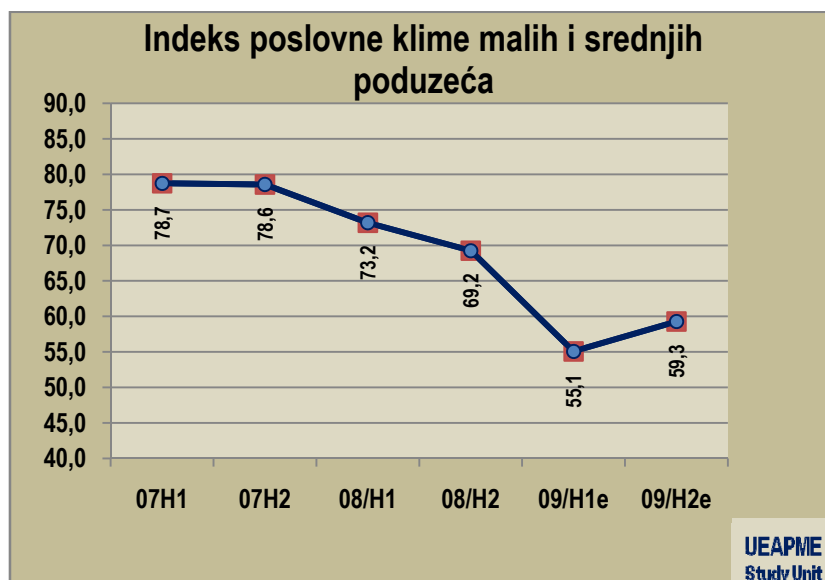
EU Barometar obrtništva i malog i srednjeg poduzetništva 2009/H2

Lagano raste povjerenje europskih obrtnika i malih i srednjih poduzetnika

Indeks poslovne klime malih i srednjih poduzeća je 59.3 – optimizam unatoč stvarnosti

Najnoviji **UEAPME Indeks poslovne klime malih i srednjih poduzeća** (graf 1) za Europsku uniju prikazuje mali porast za 4.2 boda - na 59.3, no još uvijek se radi o drugom po redu najnižem indeksu za Europsku uniju. Iako je u skladu s drugim indeksima poslovnog povjerenja, ovaj porast povjerenja nema temelj u podacima o trenutnom i očekivanom razvoju vezano uz promet, ulaganja i zapošljavanje o kojima su izvijestila ta ista poduzeća, što je vidljivo iz rezultata ovog barometra. Stoga bi uzrok optimističnijeg pogleda zbog znatno boljih rezultata malih i srednjih poduzeća u prvom semestru 2009. u usporedbi s njihovim očekivanjima na početku godine mogli biti razni programi za oporavak gospodarstva koji su stavljeni na raspolaganje.

Graf 1

Indeks je izračunat kao prosjek poduzeća koja su izvijestila o pozitivnim ili stabilnim poslovnim situacijama i očekuju pozitivan ili stabilan razvoj u sljedećem periodu. Stoga indeks može iznositi od 100 (sve pozitivno ili neutralno) do 0 (sve negativno).

UEAPME Indeks poslovne klime malih i srednjih poduzeća je dio "EU Barometra obrtništva i malog i srednjeg poduzetništva" koji dva puta godišnje objavljuje **UEAPME Odjel za istraživanje**¹. Taj Barometar po prvi puta nudi najnovije poslovne indikatore o obrtima i malim i srednjim poduzećima u Europskoj uniji koji uključuju i prognoze za budućnost, a diferencirani su po skupinama s obzirom na veličinu i gospodarskim sektorima.

¹ <http://www.ueapme.com/spip.php?rubrique120>

Uvod u EU Barometar obrtništva i malog i srednjeg poduzetništva

EU Barometar obrtništva i malog i srednjeg poduzetništva temelji se na rezultatima istraživanja koja provode organizacije članice UEAPME dva ili četiri puta godišnje u različitim regijama u cijeloj Europi. Istraživanje se temelji na oko **100.000 upitnika, s 25.000 dobivenih odgovora**. Podaci za ovo istraživanje su prikupljeni između lipnja i rujna 2009. što daje prilično novu sliku razvoja i očekivanja vlasnika malih i srednjih poduzeća u cijeloj Europi.

Na europskoj razini imamo na raspolaganju **podatke za skupine po veličini** (mikro, mala i srednja poduzeća) i za **četiri gospodarska sektora** (proizvodnja, graditeljstvo, poslovne i osobne usluge), koji mogu pokazati različite razvoje kroz poslovne cikluse i mogu drugačije reagirati na vanjske utjecaje.

Za svaku od tih grupa Barometar sadrži **bilancirane brojke** za sljedeće kategorije: **opća situacija, promet, zapošljavanje, cijene, ulaganja i narudžbe**, pri čemu bilanca znači razliku poduzeća koja su na pitanja o svojim očekivanjima u tih šest kategorija odgovarala na pozitivan ili negativan način (bilanca = pozitivni odgovori – negativni odgovori). Kako bi se iz različitih nacionalnih istraživanja dobili podaci za Europu, nacionalni rezultati su uspoređeni s podacima o zapošljavanju (pogledaj tabelu 1 i 2 u privitku).

Ovaj Barometar predstavlja rezultate (iskustva) za oba semestra u 2008. (08/H1 i 08/H2) i prvi semestar 2009 (09/H1), kao i očekivanja za drugi semestar 2009. (09H2e).

UEAPME će **EU Barometar obrtništva i malog i srednjeg poduzetništva objavljivati dva puta godišnje**, prije Europskog samita u proljeće i jesen.

Osim toga, UEAPME dva puta godišnje priprema Europski **UEAPME Indeks poslovne klime malih i srednjih poduzeća** (pogledaj 1. stranicu), koji se izračunava kao prosjek trenutne situacije i očekivanja za sljedeći period i zbraja pozitivne i neutralne odgovore što se tiče opće situacije za poduzeća.

I na kraju, UEAPME će objaviti samo podatke na razini Europe i neće otkrivati nacionalne podatke. Razlog tomu je što za sve zemlje članice nemamo podatke koji su iz statističke točke gledišta dovoljno značajni, a osim toga pravo prednosti na prezentaciju nacionalnih podataka iz istraživanja malih i srednjih poduzeća imaju naše nacionalne organizacije koje te podatke prikupljaju.

Za daljnje informacije o ovom dokumentu kontaktirajte:

Gerhard Huemer, direktor Odjela za istraživanje

UEAPME

Rue Jacques de Lalaing, 4

B-1040 Bruxelles

Tel: +32 2 2307599

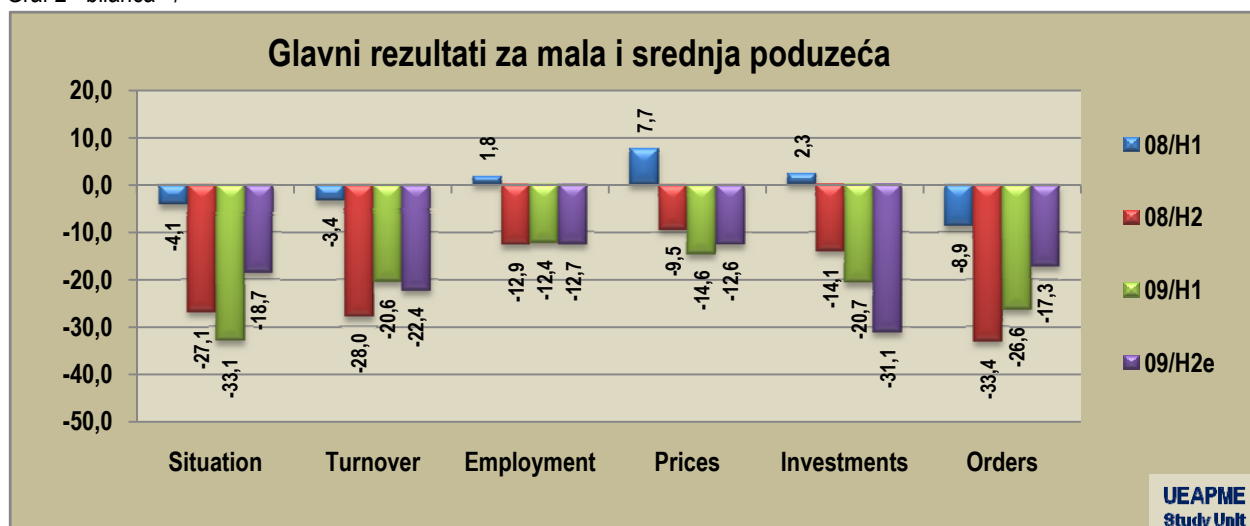
E-mail: g.huemer@ueapme.com

Glavni rezultati EU Barometra obrtništva i malog i srednjeg poduzetništva – 2009/H2

Podaci prikupljeni tijekom ljeta pokazuju prilično različite rezultate. Što se tiče općih očekivanja za poslovnu situaciju, europska mala i srednja poduzeća su pozitivnija prema drugom semestru 2009. nego su to bila prema prvih šest mjeseci. Indikator bilance za poslovnu situaciju je „narastao” s -33.1 na -18.7 (graf 2) i potvrđuje pozitivan razvoj UEAPME Indeksa poslovne klime malih i srednjih poduzeća (graf 1) i drugih nedavno objavljenih indikatora povjerenja za Europu. To se može objasniti očekivanjima za razvoj narudžbi koje su manje negativne za drugi semestar (-17.3 nakon -26.6 i -33.4). Stoga se čini da je ukupna situacija manje zabrinjavajuća i manje negativna nego prije pola godine.

U isto vrijeme europska mala i srednja poduzeća očekuju daljnje povećanje ulaganja (-31.1 nakon -20.7 za prošli semestar), zatim mali pad u očekivanjima ostvarenja prometa (-22.4 nakon -20.6), i još uvijek je veći broj poduzeća koja izvještavaju o daljnjem smanjivanju zapošljavanja, nego povećanju zapošljavanja, s prilično stabilnim indeksom na -12.7.

Graf 2 - bilanca +/-

I dalje negativni trend za promet (-22.4 nakon -20.6) također stavlja pritisak na cijene. Bilanca je prema izvješćima za prvi semestar -14.6, a sličan razvoj se očekuje i u drugom semestru (-12.6).

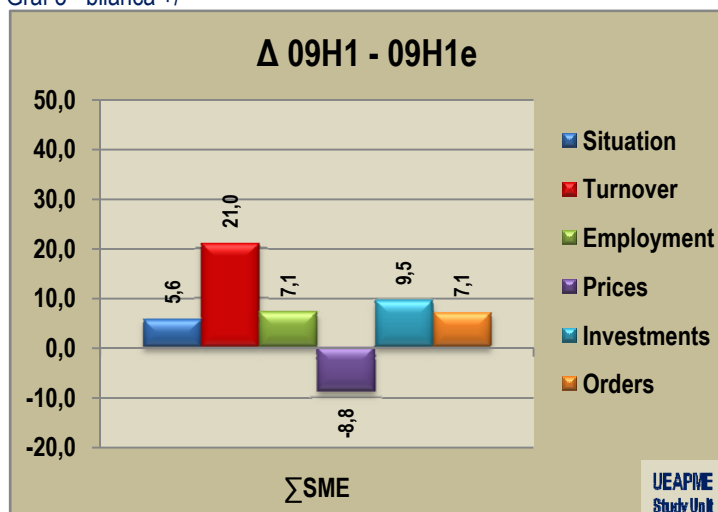
U usporedbi s tim negativnim trendovima što se tiče prometa, ulaganja i daljnjeg pada zapošljavanja i cijena, pozitivna procjena cjelokupne situacije čini se vrlo iznenađujućom.

Ako se u obzir uzme općeniti porast nezaposlenosti koji se tijekom sljedećih mjeseci očekuje u EU i činjenica da mala i srednja poduzeća u velikoj mjeri ovise o privatnoj potrošnji, rastuće povjerenje iskazano u ovom istraživanju se čini preoptimističnim i vjerojatno je povezano s pozitivnim učincima programa za oporavak gospodarstva u prvom semestru u 2009.

Prvi semestar 2009. je prošao bolje od očekivanog

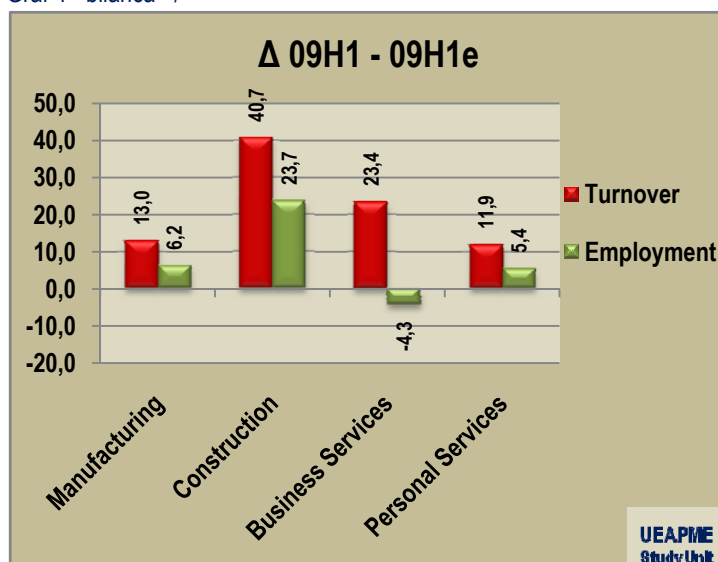
Ovo istraživanje za prvi semestar 2009 (09/H1) pokazuje znatno bolje rezultate u usporedbi s očekivanjima koja su mala i srednja poduzeća imala na početku ove godine (Barometar 09/H1²). Graf 3 pokazuje razliku između podataka koje su poduzeća dala o prvom semestru sada u usporedbi s očekivanjima koja su mala i srednja poduzeća imala na početku ove godine za sve kategorije.

Graf 3 - bilanca +/-

Najznačajnija razlika uočljiva je u području prometa, gdje je bilanca za 09/H1 sada na -20,6, a ne na -41,6 kako se očekivalo u zadnjem barometru. U skladu s time brojke za zapošljavanje ($\Delta = +7,1$), ulaganja ($\Delta = +9,5$) i narudžbe su također bolje ($\Delta = +7,1$). Čak ako je povećanje prometa bilo barem djelomično uzrokovano prodajnim cijenama ($\Delta = -8,8$), ukupna situacija tijekom prve polovice 2009 je malo pozitivnija nego na početku godine ($\Delta = +5,6$).

Graf 4 - bilanca +/-

Bolji razvoj tijekom prvog semestra također bi mogao biti rezultat učinkovito implementiranih planova za oporavak. To potvrđuje i činjenica da je najveći rast prometa zabilježen u sektoru graditeljstva ($\Delta = +40,7$), gdje su implementirane najučinkovitije mjere za mala i srednja poduzeća (ulaganja u energetska učinkovitost) (graf 4).

Bolji rezultat u području ostvarenog prometa također je omogućio poduzećima u graditeljskom sektoru da zadrže svoje zaposlenike, dok u drugim sektorima planovi za oporavak nisu znatno utjecali na zapošljavanje.

Uspoređujući razvoj prema veličini poduzeća, znatne razlike vidljive su u području zapošljavanja, gdje su srednja poduzeća imala korist od boljeg pristupa mjerama na tržištu rada (kratkoročni ugovori o radu) i cijena, dok su mikro poduzeća u sektoru osobnih usluga imala korist od stabilnijih cijena u tom sektoru, u usporedbi s ostalim sektorima, kako se može vidjeti u tabeli 1 na sljedećoj stranici.

² http://www.ueapme.com/IMG/pdf/090311_Barometer_2009-H1_FINAL.pdf

Tabela 1 – bilanca +/-

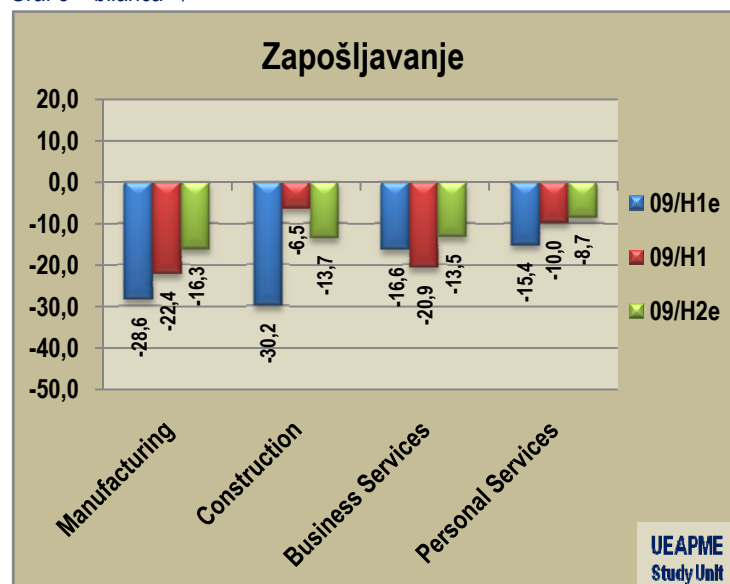
Δ 09H1-09H1e	Situacija	Promet	Zapošljavanje	Cijene	Ulaganja	Narudžbe
Σ SME	5.6	21.0	7.1	-8.8	11.4	7.1
Mikro	4.2	20.8	3.8	0.2	10.9	4.7
Mala	8.8	27.3	14.9	-10.8	10.6	13.3
Srednja	5.5	24.4	21.2	-6.6	18.5	10.3
Proizvodnja	-1.2	13.0	6.2	-13.2	8.5	1.3
Graditeljstvo	13.2	40.7	23.7	-10.3	11.8	16.7
Poslovne usluge	-5.9	23.4	-4.3	-8.1	7.0	10.6
Osobne usluge	6.0	11.9	5.4	2.8	9.5	-0.7

UEAPME
Odjel za
istraživanje

Kriza je tijekom prve polovice 2009. zahvatila sve sektore

Na grafu 5 vidljivo je da su na početku 2009. godine najnegativnija očekivanja što se tiče zapošljavanja za prvi semestar 2009 (09/h1e) imala mala i srednja poduzeća iz proizvodnog (posebice zbog krize u industriji automobila) i graditeljskog sektora (zbog naglog pada cijena na stambenom tržištu).

Graf 5 – bilanca +/-

Programi za opravak, kao što je već napomenuto, su znatno poboljšali rezultate za prvi semestar 2009. u graditeljskom sektoru (investicijski programi), a malo i za proizvodni sektor i sektor osobnih usluga (planovi za opravak auto industrije, povećanje kupovne moći smanjivanjem poreza) kako stupac 09/H1 pokazuje. Samo su se rezultati sektora poslovnih usluga, koji je imao znatno manje koristi od programa oporavka u prvom semestru, smanjili s obzirom na očekivanja na početku godine. Očekivanja za drugi semestar 2009 (09H2e) jednoznačnije pokazuju da je kriza sada obuhvatila cijelo gospodarstvo.

Za drugu polovicu 2009. bilanca očekivanja za zapošljavanje je još uvijek negativna u svim gospodarskim sektorima. No, brojke su sličnije u svim sektorima (-8.7 do -16.3) u usporedbi s onima od prije 6 mjeseci (-15.4 do -30.2). Na kraju, činjenica da mala i srednja poduzeća izvještavaju o daljnjem padu zapošljavanja sljedećih 6 mjeseci znači da je putanja prema dole izgubila brzinu, no još nije došla do dna, što nije razlog za previše optimizma.

Privitak ovom dokumentu uključuje podatke ESTAT-a, koje smo koristili za usporedbu s nacionalnim podacima, kao i cijeli set indeksa izračunat za ovaj Barometar. Osim toga, u privitku se nalaze svi grafovi za sve veličine poduzeća i gospodarske sektore.

Privitak

Zapošljavanje za ne-financijsko poslovno gospodarstvo prema veličini poduzeća i sektorima 2005 (%)

Tabela 1 / EUROSTAT

	BI	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT
1 do 9	43.53	39.26	47.35	29.82	31.98	29.03	58.39	49.01	38.13	33.99	58.39	49.10	28.75	26.72
EU udio	1.95	1.47	3.35	0.92	11.13	0.22	2.77	13.15	9.30	0.57	19.21	0.21	0.33	0.39
10 do 49	32.60	29.61	26.41	38.00	36.12	37.28	26.50	32.26	33.94	32.91	26.50	28.25	36.44	36.53
EU udio	2.06	1.56	2.62	1.65	17.66	0.40	1.77	12.16	11.63	0.78	12.25	0.17	0.59	0.75
50 do 249	23.87	31.13	26.24	32.18	31.90	33.69	15.11	18.73	27.93	33.10	15.11	22.65	34.81	36.75
EU udio	1.80	1.97	3.12	1.67	18.68	0.43	1.21	8.46	11.46	0.94	8.37	0.16	0.67	0.91
SME	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
EU udio	1.95	1.63	3.07	1.34	15.09	0.33	2.06	11.64	10.58	0.73	14.27	0.19	0.50	0.64

	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU 27
1 do 9	33.57	55.05	49.45	32.01	36.33	57.67	50.17	32.57	39.40	20.12	37.84	44.00	36.84	43.37
EU udio%	0.10	3.03	0.11	2.86	1.60	8.59	3.32	2.29	0.49	0.25	0.78	2.06	9.55	100.00
10 do 49	35.76	23.69	24.66	35.07	35.26	16.52	28.38	30.43	27.58	32.80	31.25	30.43	33.62	30.86
EU udio%	0.15	1.83	0.08	4.40	2.18	3.46	2.64	3.00	0.49	0.57	0.90	2.01	12.24	100.00
50 do 249	30.67	21.27	25.90	32.92	28.41	25.80	21.45	37.01	33.01	47.08	30.92	25.57	29.54	25.77
EU udio%	0.15	1.97	0.10	4.95	2.10	6.47	2.39	4.37	0.70	0.98	1.07	2.02	12.89	100.00
SME	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
EU udio%	0.13	2.38	0.09	3.87	1.91	6.46	2.87	3.04	0.54	0.54	0.89	2.03	11.24	100.00

Tabela 2 / EUROSTAT

Gospodarski sektor	EU udio %
Proizvodnja	24.86
Graditeljstvo	14.06
Poslovne usluge	22.66
Osobne / Socijalne usluge	38.42
Mala i srednja poduzeća	100.00

Rezultati – EU Barometar obrtništva i malog i srednjeg poduzetništva – 2009/H2

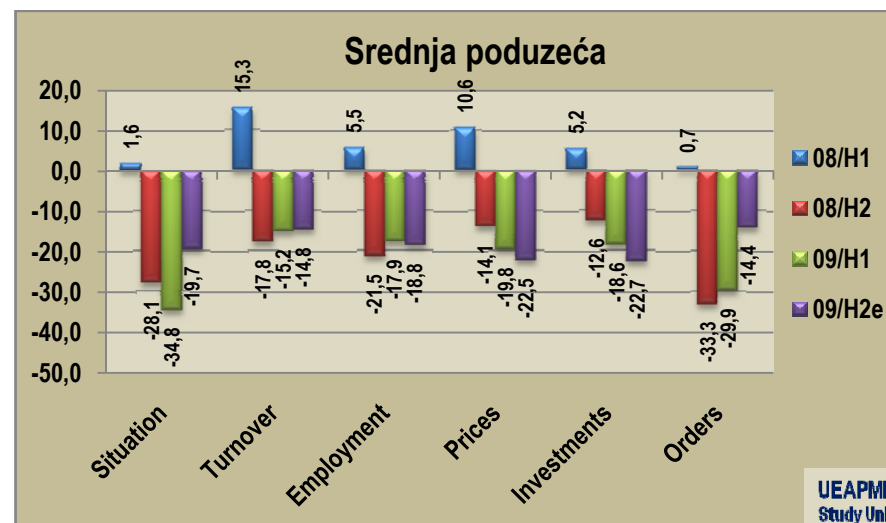
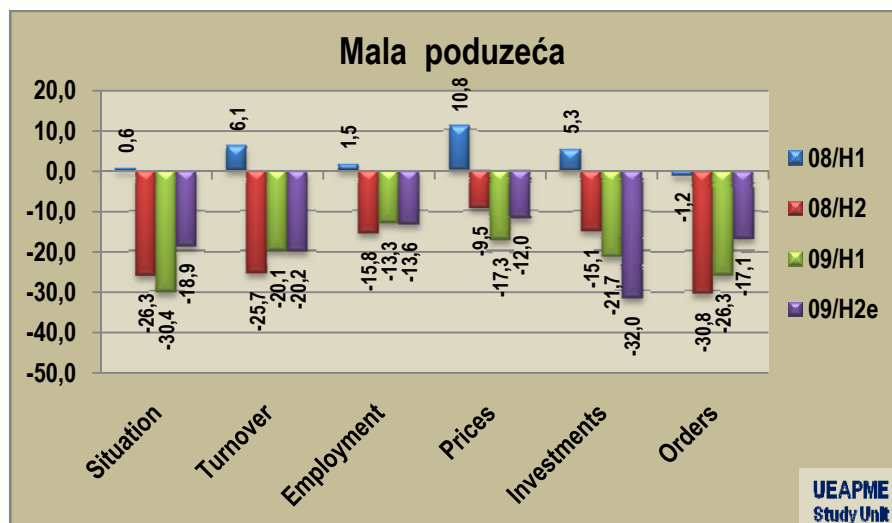
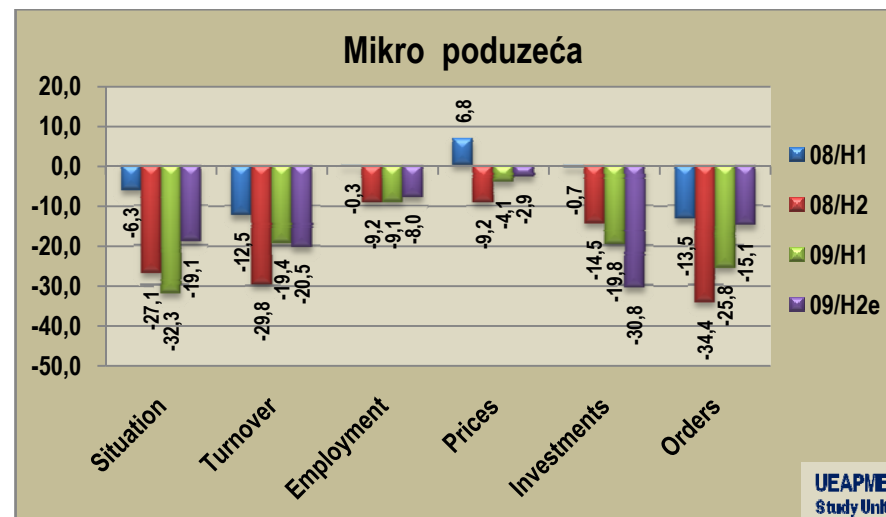
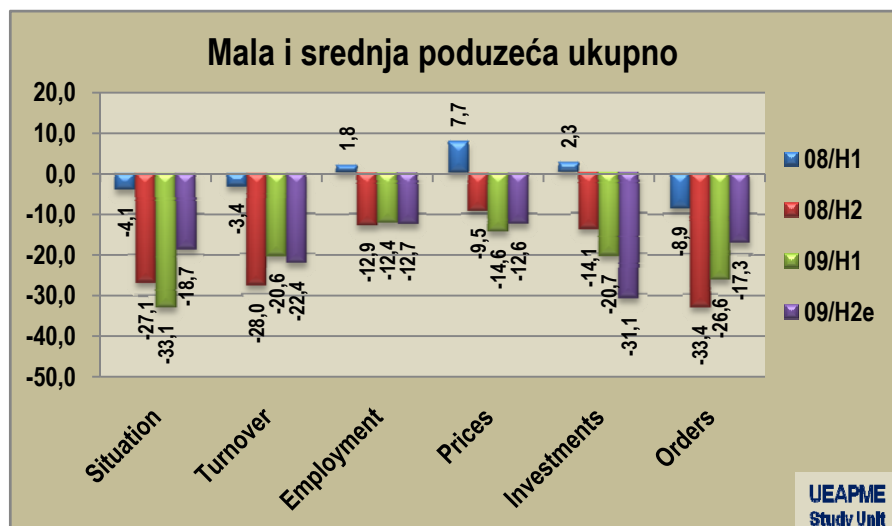
Tabela 3 / UEAPME Odjel za istraživanje

Bilanca između pozitivnih i negativnih odgovora / prema broju zaposlenika

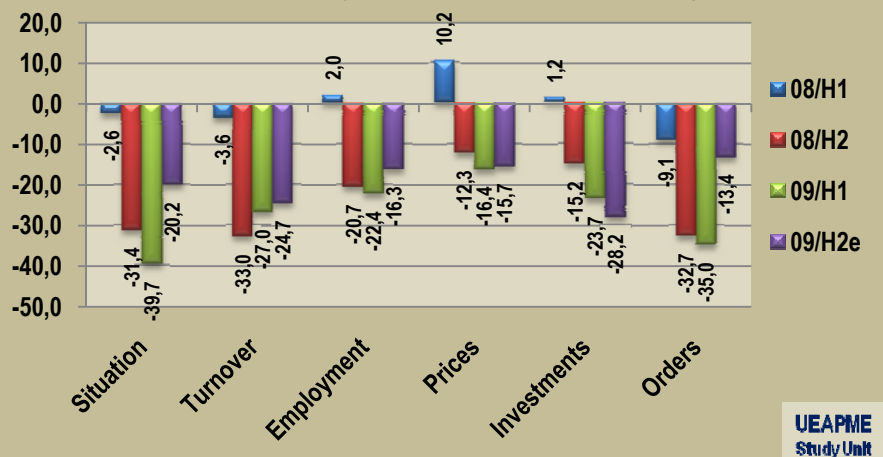
	Σ Mala i srednja poduzeća				Mikro poduzeća				Mala poduzeća				Srednja poduzeća			
	08/H1	08/H2	09/H1	09/H2e	08/H1	08/H2	09/H1	09/H2e	08/H1	08/H2	09/H1	09/H2e	08/H1	08/H2	09/H1	09/H2e
Situacija	-4.1	-27.1	-33.1	-18.7	-6.3	-27.1	-32.3	-19.1	0.6	-26.3	-30.4	-18.9	1.6	-28.1	-34.8	-19.7
Promet	-3.4	-28.0	-20.6	-22.4	-12.5	-29.8	-19.4	-20.5	6.1	-25.7	-20.1	-20.2	15.3	-17.8	-15.2	-14.8
Zapošljavanje	1.8	-12.9	-12.4	-12.7	-0.3	-9.2	-9.1	-8.0	1.5	-15.8	-13.3	-13.6	5.5	-21.5	-17.9	-18.8
Cijene	7.7	-9.5	-14.6	-12.6	6.8	-9.2	-4.1	-2.9	10.8	-9.5	-17.3	-12.0	10.6	-14.1	-19.8	-22.5
Ulaganja	2.3	-14.1	-20.7	-31.1	-0.7	-14.5	-19.8	-30.8	5.3	-15.1	-21.7	-32.0	5.2	-12.6	-18.6	-22.7
Narudžbe	-8.9	-33.4	-26.6	-17.3	-13.5	-34.4	-25.8	-15.1	-1.2	-30.8	-26.3	-17.1	0.7	-33.3	-29.9	-14.4

	Σ Proizvodnja				Graditeljstvo				Poslovne usluge				Osobne usluge			
	08/H1	08/H2	09/H1	09/H2e	08/H1	08/H2	09/H1	09/H2e	08/H1	08/H2	09/H1	09/H2e	08/H1	08/H2	09/H1	09/H2e
Situacija	-2.6	-31.4	-39.7	-20.2	-17.6	-33.1	-28.1	-24.9	-5.6	-28.0	-36.9	-23.1	-7.4	-31.9	-33.0	-17.4
Promet	-3.6	-33.0	-27.0	-24.7	-14.2	-36.4	-12.7	-23.3	-7.7	-26.2	-22.0	-27.0	-2.9	-37.9	-26.1	-19.9
Zapošljavanje	2.0	-20.7	-22.4	-16.3	-4.4	-26.8	-6.5	-13.7	1.7	-10.0	-20.9	-13.5	0.9	-12.9	-10.0	-8.7
Cijene	10.2	-12.3	-16.4	-15.7	4.0	-17.1	-23.5	-19.5	12.5	-11.5	-13.0	-7.6	6.8	-1.4	-0.4	-2.3
Ulaganja	1.2	-15.2	-23.7	-28.2	-2.7	-24.1	-23.3	-38.1	2.0	-17.4	-27.9	-32.1	1.0	-16.1	-17.6	-30.0
Narudžbe	-9.1	-32.7	-35.0	-13.4	-9.8	-28.0	-20.7	-24.6	-7.2	-38.3	-27.9	-25.0	-12.3	-36.6	-28.6	-15.4

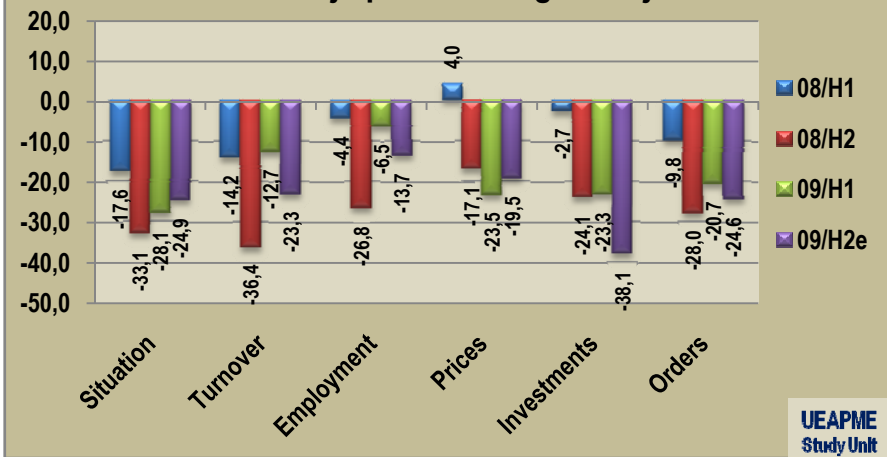
Rezultati – EU Barometar obrtništva i malog i srednjeg poduzetništva – 2099/H2

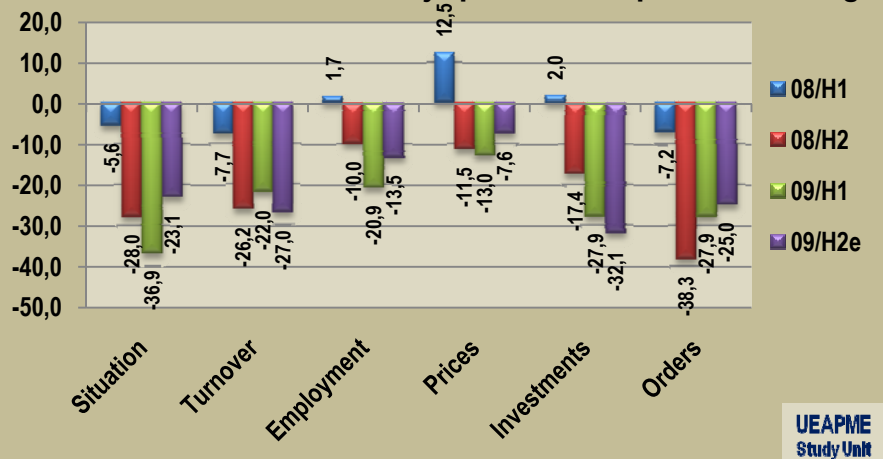
Mala i srednja poduzeća - proizvodnja

Mala i srednja poduzeća - graditeljstvo

Mala i srednja poduzeća - poslovne usluge

Mala i srednja poduzeća - osobne usluge

